

Korporal Hansen og jeg fik os et alvorligt Spil Kort

Men Hansen var bange for, at jeg skulle blive skudt - Saa det blev bestemt, at vi skulle betale for hvert Stik

Fabrikant Erik Holmboe, Horsens, læser af sin bedstefars 100-årige optegnelser.

>Den næste, der kom paa udkik, blev fuldstændig splittet ad, da han raabte dæk, men glemte at dække sig selv. Han var fra Addit.

Den gotiske skrift i den gamle dagbog begynder at flimre.

Længe har jeg siddet og læst Jens Peter Holmboes optegnelser fra det ulykkelige felttog.

I disse dage for 100 aar siden.

Den smukke, men kompakte skrift er ikke let at følge, og mens øjnene sættes, dukker indre billeder frem. Billeder af en tapper, men daartøget udrustet dansk hær paa ustandslig retræte for en velbevæbnet armagt.

Ordningsstillingens opgivelse, min bedstefar var ordonnans forralstaben i de meget tunge døgnproving beslutningen. Red frem og lævne mellem den gamle vold og ør, kvarteret i Prinsens Palæ i østlige udkant.

De forseglede depecher i hans kradtaske maa have rummet de ordre til Dannevirkes rømning. I aften før sin død fortalte han om disse timer, og hvad der siden fulgte. Tilbage togets tyngde slap ham aldrig.

Jeg var en snes aar, da vi lagde et rød-hv'ede baand med hæderstegnet paa hans kiste.

HAN var ikke nogen skrivende mand. Hvad der kom fra ham

Mellem Jyder

Under et besøg i Horsens henter Sven Hansen denne fortælling gennem fabrikant Erik Holmboes oplæsning af sin bedstefars dagbog om vor sidste kamp for Sønderjylland. I disse dage for 100 aar siden.

af erindringer, var mundtlige beretninger. Men nu sidder jeg i Horsens hos en nær ven, farvehandler Erik Holmboe, og læser i hans bedstefars dagbog fra dengang. Jens Peter Holmboe, der i 1858 grundlagde den virksomhed, der stadig bærer hans navn. Farvefirmaet I. P. Holmboe & Søn. Der er et ekko af krigens tummelagt i de tætskrevne sider. Hestetramp, sømbeleaaede støvler, knirkende vognhjul, kanonbrag, riffelild, mænds raab og fortvivlede stønnen. „Den næste, der kom paa udkik, blev fuldstændig splittet ad. Han var fra Addit.“ De islandske sagaer blev skrevet i samme stil.

men ønskede kun at gaa paa og faa tyskerne ud af skanserne, der var taget.

J A, skanserne var taget, og forgæves forsøg paa at faa dem tilbage kostede mange danske soldaters liv. Men forinden havde de kæmpet. Stædigt og uden den feber, der besatte dem, mens de laa og ventede. - Erik, siger jeg. Du kender din bedstefars skrift bedre end nogen anden. Læs et par af dagbogens afsnit for mig. Skildringerne fra Dybbøl helst.

Han sætter sig i lænestolen paa den anden side af skrivebordet. Udenfor er det begyndt at sne. De gamle gaders lyde dæmpes. Paa fjorden tuder en damper.

I kakkelovnen buldrer det svagt. Lykkelige mennesker, der har levende varme.

HER kommer noget, siger han. Har du blyanten parat? Lidt mere kaffe? Og en cigar? Vi laver dem her i byen. Du ved, det Rommel fik af Montgomery. Bank of England. Klar!

- Granaterne pib stadig om ørene paa os, og engang imellem var vi nødt til at gøre et lille buk, naar de kom alt for nær. De fleste af os kom imidlertid lykkelig ud af den stilling, hvor vi skulle forblive i 24 timer.

Det var i nogle løbegrave uden for skanserne.

Straks om morgenen havde jeg den første ulempe med fjenden. Jeg havde nemlig faaet laaget af min smørdaase og ville til at have lidt frokost. Da fik vi en granat, der ramte dæksbjælken over løbegraven, saa der styrtede en masse jord ned over os og fyldte min smørdaase.

Jeg blev selvfølgelig forbitret over det svineri og fik næsten en times arbejde med at faa jorden skrabet af, inden jeg kunne faa noget at spise.

Jeg plejede gerne at faa tre retter, da min smørdaase var indrettet saaledes, at der var smør i den ene side og fedt i den anden og saa et stykke flæsk eller kød paa kant i midten.

Saa den gode orden var jo helt forstyret. Det var lidt skrap at gaa paa, men det gik alligevel.

Korporal Hansen og jeg fik en del af dagen et alvorligt spil kort, kaldet „fed og mager“. Det var en slags 5-kort, hvor de tre første stik gjaldt hver to skilling og de to sidste én skilling.

Jeg ville gerne se, hvor granaterne faldt, og løb derfor lidt uden for graven. Naar vi fik én, der var for nærgaaende, blev Hansen ængstelig for, at jeg kunne blive skudt inden næste stik. Og det blev saa bestemt, at vi skulle betale for hvert stik.

NÆSTE aften, den 16. april, kom vi ind i skanse 7 paa højre fløj. Der maatte vi næsten hele natten ramme pløkke ned uden for skanserne.

Det var et meget alvorligt stykke arbejde, da vi hvert øjeblik maatte kaste os fladt ned paa maven, saa snart vi saa glimt fra tyskernes batterier.

Inde i skansen var vi nogenlunde dækket. Der var en lille opkastet forhøjning, hvor der ustandselig stod en mand for at avertere, hvorfra skuddene kom.

Vi havde faaet det mundheld, hver gang der kom en granat, at sige: „Bums, kakkelovn!“ Og det kom jeg ogsaa til at sige, mens jeg stod paa udkik. Skønt ordet „dæk“ kom i samme sekund.

Men løjtnanten var der alligevel

straks. „Hvad er det for et asen, der er paa udkik?“

„Det var mig, hr. løjtnant! Det skulle have været Ragebøl dæk!“

Den 17. om aftenen kom vi ind i mellemstillingen og skulle have været afløst, men vi fik andet at bestille. Kl. 3 om morgenen begyndte skydningen værre end nogen sinde. Det var, som helvede havde aabnet sine porte, og det var ikke godt at færdes ude.

Vor gamle kok gjorde strejke og ville ikke lave mad under de forhold, saa jeg paatog mig at lave suppen.

Kl. godt 9 hørte kanonilden op, og vi kunne nu tydeligt høre geværløden ude fra skanserne. Vi blev alarmeret og opstillet, og da jeg kunne indse, at der ikke ville blive tid til at spise,

sprang jeg hen og væltede suppen ud paa jorden, da jeg nødigt saa, at tyskerne skulle faa den dejlige mad.

ERIK HOLMBOE standser oplæsningen en lille stund, mens vi snakker om, at den menige danske soldat allerede da var klar over, at Dybbøl var tabt.

Der var ingen mulighed for at vende tilbage til suppegryden.

Men kæmpes skulle der alligevel.

Han fortsætter med sin bedstefars dagbog:

„7. kompagni under premierløjtnant Gram tog nu opstilling lige til højre for skansen til Dybbøl, og straks, vi var kommet der, mærkede vi kuglerne. Vi marcherede nu op til højre i kæde og fik straks tyskerne i sigte.

Der blev ikke løst et skud, før vi var kommet helt op paa bakken, og da var vi ikke langt fra tyskerne.

Vi gav da en salve, der gjorde en frygtelig virkning. Der laa en kæde af bare døde, og resten flygtede. Havde vi nu haft geværer som fjenden, var de aldrig kommet igennem skanserne, men nu kom der friske folk imod os.

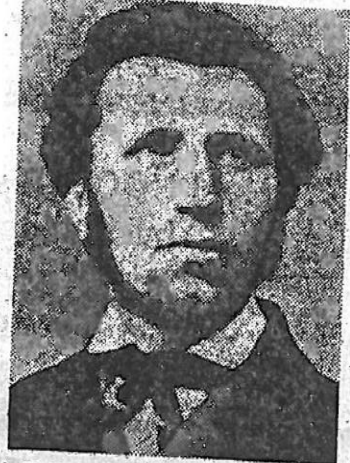
Jeg fik rigtigt nok ladet igen og var ved at skyde, da jeg blev ramt i armen af en revolverkugle, og min arm sank ned.

Min rodekammerat, som hed Jonas, greb mit gevær og affyrede det, men fik i det samme en kugle lige midt i panden. Han gav et spring op i luften og faldt derpaa død om.

I faldet rev han mig over ende, hvilket jeg betragter som min frelse.

(Fortsættes side 10)

IN tede stuer ligger der, som sens med nogenlunde de samme røde tage som dengang, da hans bedstefar efter fangenskab og med varig invaliditet vendte hjem til sin by. Mærket, men ikke modløs. En mand, der tog fat paa sit eget. Rørte farver sammen, rev kridt, blandede fernis, holdt af lugten af terpentin. En grundlægger og siden en enestaaende familiefader. Menig J. P. Holmboe af 9. regiment, 8. brigade, 7. kompagni. Her ligger et løst ark. Brudstykke

J. P. Holmboe, fotograferet umiddelbart før indkaldelsen i 1864.

af et senere brev til hans søn. Skrevet for at opfriske, hvad der kunne besjæle en dansk soldat efter hærens tilbageværelse til Dybbøl.

„Du har spurgt mig, hvad jeg følte i dette øjeblik.

Vi havde kun én tanke: Tyskerne maa ud af skanserne!

Og den tanke var saa stærk, at den feber, vi havde haft, da vi ikke kunne se fjenden, forsvandt. Vi tænkte ikke mere paa vor personlige sikkerhed,